

Fyzikální poškození

ROBERT PROSECKÝ

Trauma nárazem

Komoce či kontuze srdce může vzniknout při náhlém nárazu (autonehoda, náraz míčem, kontakt s jinou osobou)

- Narušení svaloviny až ruptura
- Arytmie – fibrilace komor či AV blokáda

Komoce mozková

- Ztráta vědomí, retrográdní amnésie
- Nevolnost, zvracení
- Pozor na epidurální krvácení s lucidním intervalem

Kontuze jater nebo sleziny

- Může mít dvojfázový průběh, po traumatu krvácení do orgánu s ohraničením pouzdrém, poté ruptura pouzdra a riziko vykrvácení do břišní dutiny

Ruptura aorty

Poškození vertebrálních tepen s možností narůstání trombů až vznik trombotické CMP

Masivní poškození kosterní svaloviny může vést k rozpadu tkáně crush syndrom a uvolnění metabolitů svalové tkáně toxických pro ledviny – rhabdomyolýza, může vést k selhání ledvin

Horko

Stupeň intenzity	Příznaky
1	Otoky z horka
2	Hyperventilace, křeče nohou
3	Vasodilatace vedoucí k poklesu TK a presynkopám až synkopám
4	Zvýšené pocení, při námaze křeče, tělesná teplota ještě v normě
5	Pocení, vasodilatace, vyčerpání z horka, mírně zvýšená teplota
6	Zmatenost, vzestup teploty nad 40 st. C, zhroucení termoregulace, koma

Úpal

Vzniká působením tepla, dle některých definic až po vzestupu tělesné teploty nad 40.5 °C

Rychleji vzniká ve vlhkém prostředí, kde je omezeno ochlazování těla odpařováním potu

Projevy:

- Bolesti hlavy, závratě, nevolnost
- Křeče
- Zmatenost
- Koma

Riziko rozvoje: DIC, rhabdomyolýzy, renálního selhání

Úžeh je vyvolaný přímým působením slunečních paprsků většinou stačí v terapii podávat tekutiny a chladná místnost

Terapie úpalu

Chlazení – chladná místnost, studené tekutiny, studená koupel či sprcha, ledování

Doplnění tekutin, bývá ztráta iontů jak Na tak K, Často jsou chybně hrazeny tekutiny pouze čistou vodou

Při křečích podáváme diazepam

Podchlazení

Je definováno jako pokles teploty tělesného jádra pod 35 st. C (měření v konečniku)

Poklesu teploty brání svalový třes a vasokonstrikce kožních cév

Při teplotě 35-33 °C se dostavuje pocit chladu, třes, vasokonstrikce s bledostí pokožky a akrocyanosou

Při teplotě 33-31 °C je přítomna ospalost a paralýza pohybu

Při poklesu pod 31 °C ustupuje třes, klesá TK, dechová frekvence a tepová frekvence, nastupuje koma

Pod 28 °C je hluboké koma s nevýbavnými reflexy, může budit zdání mrtvého, smrt nastává mezi 18-21 °C

Terapie podchlazení

Postupně pacienta ohříváme

Pokud je nutná resuscitace tak tuto ukončujeme až když je neúspěšná i po dosažení teploty 36 °C

Zevně ohříváme teplými přikrývkami

Vnitřně ohříváme podáváním ohřátými roztoky i.v., nasogastrickou sondou, ohřátým kyslíkem

Teplotu zvyšujeme pozvolna o 0.5-1°C

Příliš rychlé ohřívání může vést k vasodilataci periferních cév a vyplavením studenější krve a může vést k fibrilaci komor, která bývá rezistentní k defibrilaci

Úraz elektrickým proudem

Většina poranění je způsobena působením střídavého proudu

Hlavní příčinou úmrtí je fibrilace komor

Postižení kardiovaskulárního aparátu – nespecifické odchylky na ekg, síňokomorové blokády, fibrilace komor

Nervový systém – ztráta vědomí, retrográdní amnézie, transversální myelitida, periferní neuropathie

Kosterní svalstvo křeče, až možnost zlomenin dlouhých kostí, rhabdomyolýza

Popáleniny mohou být výrazně větší než se jeví na povrchu

Vysokohorský plicní edém

Jde o závažné onemocnění spojené s pobytem ve vysoké nadmořské výšce u neaklimatizovaných, i když jinak zdravých osob

Jedná se o plicní edém spojený s plicní hypertenzí Jde v principu o nekardiální edém plic.

Hlavním vyvolávajícím faktorem je rychlý vzestup do nadmořské výšky nad 3000 m n. m. a námaha

Klinické projevy:

- Dušnost, kašel, nárůstem hmotnosti
- Nechutenstvím, nevolností
- V případě mozkového edému rovněž bolestmi hlavy
- Potíže se obvykle zhoršují v noci

Při fyzikálním vyšetření prokazujeme tachykardii, tachypnoi, ortopnoe, vlhké chrupky

Utonutí

Suché tonutí – v důsledku intenzivního spasmu glottis

Vlhké tonutí je provázeno aspirací vody následně vzniká těžká hypoxémie a anoxie mozku s edémem mozku

Sladká voda se vstřebává do oběhu a tento se může přetížit

Slaná voda vede k přesunu vody do plic a k hemokoncentraci

Cesty letadlem

V letadle se udržuje tlak v úrovni nadmořské výšky cca 1700-2700m nad mořem (vzduch vtělesných dutinách se rozepne cca o 25% více)

Cestování letadlem je nevhodné pro osoby s pneumothoraxem či jeho rizikem (bulózní emfyzém)

Snížený obsah kyslíku může způsobit potíže u plicních nemocí, srdečního selhávání, anémie, anginy pectoris

Málo pohybu a dehydratace ať již z obav návštěv WC za letu či po alkoholu může vést k trombosám. U delších letů a disponovaných jedinců podáváme preventivně LW Heparin

Dekompresní nemoc

Jde o postižené vzniklé při rychlé změně tlaku z prostředí o vyšším tlaku do prostředí o nižším tlaku

Dochází ke vzniku bublin plynu v krvi

Typickou situací je potápění

Klinicky bývají hlavně bolesti kloubů, parestézie, vertigo, vyrážka, únava a bolesti břicha

Terapie: hyperbarická komora a oxygenoterapie

V případě otevřeného foramen ovale může dojít k obejití filtračních schopností plicního řečiště a k embolizaci bublin vzduchu do tkání s hlavním rizikem pro vznik CMP